

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 3.

Politikai szélkakas.

Asbóth János, a néppárt volt alelnöke lemondott a mandátumáról.

Mikor ezt a pár szavas hirt vesszük, lehetetlen elnyomnunk egy résztvevő sóhaját:

— De hát miért lép valaki a politikai pártélet terére, ha ott csak a szélkakas szerepét tudja vinni?

Tudvalevőleg a szélkakasoknak van az életben legmagasabb, legrikítóbb, de legkevésbé fontos helyük. Magasan ott ragyognak vagy vöröslenek egy-egy ház, kut vagy torony ormán s bizonynyal oly suverén megvetéssel tekintenek az alant járkálókra, mintha csak irántuk érdeklődnék mindenki. Pedig hát bizony csak akkor fordul a figyelem a szegény szélkakasok felé, ha fordul a szél s ők egy keserveset csikordulnak.

Asbóth János ilyen szélkakas volt a politikai életben. Pedig mi lehetett volna belőle más pályán?

Fia Asbóth Lajos honvéd-tábornoknak, az ácsi és peredi hősnak; nagy név örököse, a mellett nagy tehetségű és európai műveltségű ember. Kitűnt a hirlapírás, a külügyminisztériumi hivatalnokoskodás, az utazás, a tudományos bíráskodás terén. Mire ilyen sokoldalú embernek a politika terére lépni s ott egy közönséges szélkakas kínos csikordulásaival vonni magára a közfigyelmet?

Mert bizony őt nem emlegették máskor, csak egy-egy ilyen szélfordulás alkalmával.

Mikor már biztos volt a kiegyezés, ő akkor lett forradalmár s vett részt az Almásy-féle puccsban és a Klapka-légióban; de azért ő volt az megint, a ki pár évtizeddel később tüntetőleg megkoszoruzta a Budavár ostromában elesett osztrák zsoldosok sírját, a mely tettét nővére, Ilona is nyilvánosan elítélte. Mikor a kiegyezés után gyors reformokra volt szükség, akkor ő a konzervatív párt zászlaja alá esküszik s addig küzd a liberális irányzat ellen, míg csak annak 1848 előtről származó varázsából valami még maradt. Mikor azután kiderült, hogy a szabadelvűség czégére alatt haszonlesést, fölfelé pedig szolgai megalázkodást árulnak, megint csikordult egyet a szélkakas és lett belőle liberális képviselő.

Az egyházpolitikai harcok idején sokféle szél fútt jobbról is, balról is. Mit teygen szegény szélkakas ilyen helyzetben? Csikordult egyet és — nem mutattva szelet egyik irányban sem: lett pártonkívüli akkor, amikor mindenki határozottan színt vallott.

Ujabb csikordulása is figyelemet keltett, mikor a néppártnak lett tagja. Azt hitték róla, az új pártban fog tért találni tevékeny, izgékony természete. Talán megállapodott egy irányban? Vagy csak megrozsdásodott? Oh nem, egyik sem. A mikor a néppárt nagyobb szabásu akciót kezdett kifejteni, egyszerre csikordul a szélkakas és visszatér a liberális irányba, sőt a választási Szél hatása alatt olyan kemény szavakkal támad a néppártra, amelyek országszerte visszatevését keltenek.

Remélhetőleg a szélkakasnak ez volt utolsó fordulása. Nincs az a bádóg, a

melyiket meg ne rágná a rozsdá, el ne koptatna a sok használat. Már pedig Asbóth ur eleget használta a szelek járását, nem csoda, a összeroppant erkölcsi egzisztenciájának vékonyka bádógja s most lehullt a magasból, semmivé lett.

Lemondása nem önkényszerű cselekedet. Végre tudatára ébredt annak, hogy a választók nem hajlandók az ő örökös elfordulásait követni s észrevették, hogy ennek a néha napján nagy zajt ütő embernek a politikai meggyőződése, az elvszilárdsága — semmi. Erkölcsi kényszer alatt állva, kénytelen volt lemondani; megérezte, hogy ma már kezdenek a politikai erkölcsökre is adni valamit.

Szeretnők az ő esetét úgy tekinteni, mint a jövő zenéjének előhangjait. Szeretnők azt hinni, hogy ezentul nem próbálgatódzás, nem stréberkedés szintere lesz a magyar képviselőház, hanem az elvek, a meggyőződés, a komoly munka küzdelmének helye. És erre első dolog volna, hogy Asbóth urnak ez egy bölcs cselekedetét minél többen követve, a parlamentből kiirtanak a politikai szélkakasok fáját.

Mert lehet valaki jó hivatalnok, erélyes szolnokdobokai főispán, jó szímatu ujságíró és mindezekhez igen jó családapa; de hogy miért legyenek ezek okvetlenül képviselők, ha fogalmuk sincs a politikai tisztaelvűségről, az a jelennek megoldatlan rejtélye.

—r.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vörösmarty.

Irta: Krüger Aladár, a Szigligeti-Társaság Vörösmarty-ünnepélyén előadta Balázs Olga, a Szigligeti-Színház tagja.

Megemlékszünk hát végre róla is!
 Van ünnepe a vén cigánynak is!
 S kik azt mondják: az újkor szelleme
 Kozmopolita eszmékkel tele
 S egész világ lett a hazánk manap:
 Előtted most im sorra hajlanak
 S ajkukról a te ígéd hangzik el:
 Hazádon kívül nincs számodra hely!

A vén cigány — az a hattyúdald.
 A vén cigány — az a te alakod.
 Ismerlek, látlak. Irva versedet,
 Minden strófáját vérel könnyezed,
 Lelkedből téped mindenik szavát,
 Hogy elcsúfíthasd szíved bánatát.
 Látlak bús sírok, emlékek között,
 Keresve Bírót a felhők fölött . . .

Csöndes, kihalt a költő háza.
 Míg künn a szélnek zúg csatája
 S hófelhőkkel küzd szüntelen,
 Bent pattogó tűz fénye mellett
 Az agg költő némán merenghet
 Egyes-egyedül, csöndesen.

Barátai — ki tudja, merre?
 Foglyok, sirban, vagy száműzetve,
 Csak ő az, a ki itt maradt,
 Pezsgő élet helyébe' mély csend,
 Kétségbesés, megölt remények,
 »Beteg, megszübbadt gondolat«.

Mi más volt hajdan! Ismeretlen,
 De álmokkal, reményekkel telten
 Megindult ifjan, boldogan.
 Most már nagy költő — gondolatja
 Egész ország szívéét dobantja —
 És most csak mély szótalan.

Boldog évek! ah, hová levétek
 Régi álmok, régi szép remények?

Hol van Árpád győzelmes csatája?
 Világosvár a válasz reája.
 Szép Ilonka bús valóra válva —
 Magyarország minden hölgye
 Szép Ilonka lett, megtörve,
 Hervadozva jár örökös gyászba'.

Egy maradt csak a szörnyű veszélyből:
 A cigány — de hegedűje nélkül.
 Elnémult — nem hallja a kiáltást:
 »Húzd rá cigány! megittad az árát!«
 Agg a költő, jól esnek ha sirna,
 Ám száraz a könny forrása,
 Nincs mi bírja dalolásra,
 Csak a mult, a mult tér egyre vissza . . .

»Hulló angyal, tört szív, örült lélek,
 Vert hadak vagy vakmerő remények . . .«

Mikor a trikolor lobogása,
 Nyihogó paripák robogása,
 Riadó szava és tüzelő katonák
 Zivatarja süvölt az egész honon át,

platinotípió képeket víztől egész életnagyságig művészi kivitelben állíthatok elő.
 A n. é. közönség kegyes pártfogásáért esdve, maradtam alázatos szolgálója

Lojanek János utóda: MARKELY JÁNOS,
 fényképész.

Fényképészeti műterem áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **fényképészeti műtermemet** az ideglenesen, a régi reáliskola épületéből

a városi „Bazár“ épületbe

(Fő- és Apáczai-utca sarok)

helyeztem át, hol műtermemet a legkényesebb igényeknek is megfelelően egészen újonnan rendeztem be s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **chromo, aquarell-**

A koronaőr-választás.

Az elterjedt hírekkel szemben, melyek szerint a kormány báró *Jósika* Samut és *Szapáry* Gyula grófot fogja ajánlani a koronaőr méltóságra, azt közli a B. H., hogy ő Felsége első helyen *Széchenyi* Béla grófot fogja jelölni a két háznak.

A belényesi mandátum.

A képviselőház állandó igazolási bizottsága *Kubinyi* Árpád elnöklésével tartott tegnapi ülésében megvizsgálta *Gajári* Ödön Biharmegyei belényesi kerületében megválasztott képviselő megbízó levelét. A megbízó levélül szolgáló választási jegyzőkönyv úgy tartalmára, mint kiállítására nézve megegyezvén a törvény és a házszabályok rendelkezéseivel, a bizottság *Gajári* Ödönt a belényesi választókerületnek a kérvényezhetésre megszabott 30 nap fentartásával igazolt képviselőjéül jelentette ki s eme jelentésének a házban való bemutatásával jegyzőjét, *Psik* Lajost bizta meg.

Asbóth János lemondása.

Asbóth János Köppel nagymartoni plebánoshoz a mai napon a következő levelet intézte:
Nagyságos és főtisztelendő uram!
Tisztelt barátom!

Képviselői szoros kötelességemnek tartottam még az országgyűlés folyamán tüzetesen indokolni a képviselőházban, hogy miért tartom helytelennek az országgyűlés néppárti politikáját s miért tartom úgy országos, mint vallási érdekekben állónak a Széll-kormány támogatását. Ennek rendjén pedig helyesnek láttam a rá következő ülésben képviselői mandátumomat letenni.

Kérem ezt t. választóimnak szívélyes üdvözléssel együtt tudomására hozni. Fogadja legmelegebb baráti tiszteletem kifejezését.
Asbóth János.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 3.

Asbóth lemondott mandátumáról.

Szenzációs elnöki bejelentéssel kezdődött a mai ülés: *Perczel* Dezső elnök jelentette, hogy *Asbóth* János, a *nagymartoni* kerület képviselője lemondott mandátumáról. E lemondás összefügg legutóbbi beszédjével, melyre *Buzáth* Ferencnek éles támadása következett. De nem ez a támadás volt közvetlen oka lemondásának. Az igazi ok az, hogy *Szilágyi* Dezső igen elítélően nyilatkozott *Asbóth* eljárásáról. *Asbóth* tehát lemondott. S nem azért, hogy megkeresse választóit: helyeslik-e eljárását, mert kerületében egyáltalán nem akar többé föllépni s így az idén már nem jön vissza a parlamentbe.

A házban érdeklődéssel fogadták a hirt.

— *Asbóth* megint érdekessé tette magát, — mondogatták.

Kerületében — hír szerint — *Zsombor* soproniszocziáldemokrata agitátors *Kasics* Péter is fel fog lépni.

A teremre ez alatt teljes homályosság borult. Künn fekete felhők tornyosultak, reggel egy kis hó is esett s a felhők ráültek a világosságot adó üvegfedélre.

Sötétség lett az ülésteremben. Meggyújtották a gázlámpákat. *Széll* Kálmán elé négy gyertyát is raktak s a lángok kísérteties fényénél harsogott *Gajári* Géza bizalmat — *Széll* Kálmánnak.

— Mit szól ehhez *Báuffy*? — gunyolódtak balról.

Csak akkor derült ki az idő, mikor *Fáder* beszélt — a liberális kormány ellen. Szép világos nappal lett.

Perczel Dezső elnök bejelenti, hogy a képviselőház részt vett a *Vörösmarty*-ünnepen, Székesfehérvárott. Ezután szenzációs bejelentést tett: *Asbóth* János lemondott mandátumáról. Nagymartonban el fogja rendelni az új választást.

Ezután következett a napirend.

A költségvetés.

Benyovszky Sándor gróf: Közgazdasági viszonyaink sohase voltak oly rosszak, mint jelenben. A gazda nem tud megélni, mert hitele

nincs s ha van is, nincs benne köszönet. A mi viszonyainkat nem lehet összehasonlítani más államok viszonyaival.

Szól az adók terheességéről. Annyi mindenféle adóval van a gazda megterhelve, hogy családját se tudja eltartani s ehhez járul, hogy a mezőgazdasági árak értéke vagy 30 százalékkal csökkent. Innen van a nagy eladósodás, a kivándorlás. Eddig csak a Felvidékről vándoroltak ki, most már a Dunántulról, a Délvidékről is. Segíteni kell ezen az állapoton.

Ha ezeken segítve lesz, akkor egyuttal segítve lesz a kereskedőkön és iparoson is. Azt ajánlja a pénzügyminiszternek, hogy tekintse az 1 milliárd koronát *Kubikonnak*, a melyen tovább nem halad.

Polczner Jenő: De mikor a kvótát emelik.

Gróf *Benyovszky*: Ez igaz. Néhány évig nem kellene zaklatni adóval a szegény gazdát. Attér azután a magyar terhek ismertetésére.

A kormány már régen ígérgeti az adó-reformot, de eddig nem váltotta be ígérését, és szerintem a kormány helyesen cselekedne, ha ő az erre vonatkozó törvényjavaslatot átdolgozás végett szakembereknek kiadná. A kormánynak most, az új választás küszöbén kell is valami eredményt felmutatni, így erre soha jobb alkalom nem lesz. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés.)

Gajári Géza bizik Széll Kálmánban.

Gajári Géza: Nem egyezik mindenben *Benyovszky* beszédével. Elismeri ugyan a jelenlegi szomorú gazdasági helyzetet, de azért a kormányt nem lehet vádolni. Miután látja, hogy a miniszteri tárczák mind megbízható, szabad-elvű férfiak kezében vannak és miután a költségvetés reményt nyújt arra, hogy az állapotok szanálhatni fognak, ő bizalommal...

Molnár Jenő: Mit szól ehhez *Báuffy*? (Derütség.)

Gajári Géza: ... viseltetik a kormány iránt

Visontai Soma: A *Bimbó*-utczában is? (Derütség.)

Gajári Géza: ... és a költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

A néppárt és az antiszemitizmus.

Páder Rezső kikel az ellen, hogy minden város a miniszterek nyakára jár deputációkkal s kér, kunyorál, a miniszterek azt se tudják, hova szökjenek. Hegedűs nemrég *Marosvásárhelyen* járván, tiz pontban sorolták fel azt, amit kértek tőle. Ő nem látja a realitást a költségvetésben, a takarékoságot (Ugy van! a néppárton), sőt a budget összeállításában egy kis

S ez a föld, melyen egykor a tengerek árja,
Eget ostromló haragos vize jára,
Ez a föld viszi új vizek árját,
Paripák, seregek rohanását:

Oh az a két hadak éve! Midőn még
Fenn ragyogott a régi diosószeg
S büszke sugára
Messzire jára
S messze is emlegeték a magyart:
Meghal, de nem nyög a járom alatt!

Ez volt, ez volt az alkotások éve!
A kor maga egy nagy hősköltemény,
Csodás valóság, népek büszkesége
S nekünk örökre biztató remény.
Ott a bukás: gyászos tragédia,
Viszálykodásra rámért büntetés,
S hogy mindhiába volt vér, szenvedés:
Oh, ez kegyetlen, szörnyű szatira!

Ott volt dalával a döntő csatákon,
Hol zászlók voltak gyújtó dalai.
Szavát hallottuk régen, messzeszállón:
"Hazánkat újra meg kell váltani!"
E megváltásról szólott éneke
A harc előtt is negyedszázada,
Egy jobb kort ígért mindenik dala
S lőn jósunk, a költők *Széchenyije*.

Majd a délibábos róna
Tenger bája közepette
Jár alá s fel andalogva,
Rét virágát gyűjtögetve.
A virág mind egy dalrészlet,
Kettő, három: kész a strófa.
Néz a csokrot, az egészlet:
Büvös-bájos magyar nóta.

Hogy dalt írni volt még kedve . . .
Nappány, nyári boldog élet —
Ott a nap: boldog szerelme,
Mely csak örömet ígérget.
Szíve boldogan dobban fel
S félálomban sugja szája,
Mint egykor: Hová merült el,
Mondd csak, szép szemed világa?

Elmult mind — most kihalt a háza.
Mig künn a szélnek zug csatája
S hófelhőkkel küzd szüntelen:
Bent hamvadó tűz fénye mellett
A költő multjában keresget
Elhagyva, némán, csöndesen.

Barátai — nem kérdi, merre?
Rabok, sirban, vagy száműzetve.
De egy: szerelme megmaradt.
A szép szemek világa mellett

Ugy érzi, mindent még se vesztett
S kaphat még lelke szárnyakat . . .

Lesz, lesz még ünnep a világon!
Lesz, lesz tavasz, virág az ágon,
Magyar világ körös-körül,
S az ünnepélyek közepette
Felhangzik majdan lelkesedve:
Hazádnak rendületlenül!

Feláll remegve — az öregkor
Feledve . . . érez ifju vért.
A Szózat . . . lelke látta akkor
A nagyszerű temetkezést,
De látta, hogy ezen halálon
Megállhat egy nép egyedül,
Csak a veszélyvel szembezálljon
És bizzék rendületlenül!

Ezt fogja még megírni, — mint a
Vén cigánynak végénekét,
Aztán nyugodtan száll a sirba,
Letészi kopott hangszerét.
Erős hitét egy dalba zárja,
Hogy még nekünk is felderül,
Virrad még ünnep a világra,
Csak bizzunk rendületlenül!

szélhárosságot. — Szól a vasárnapi munkaszünetről, mely alól — ha az üzleti érdek kívánja — mindjárt dispencziót adnak. Az idén is ezt teszik karácsony és új év előtt. A kegyelet nevében — megszegik a vasárnapi munkaszünetet. — A keresztény hitelszövetkezeteket eltiltja a pénzügyminiszter, mert — szerinte — felekezeti alapon épülnek. Hát a kereszténység Magyarországon felekezel? És végre az, hogy a kereszténység zászlajával küzdenek: az nem baj. Mert az nem a támadás, hanem a védelem zászlaja. (Zajos tetszés a néppárton.)

Mandel Pál multkor vádakot emelt a néppárt ellen. Felszólítja, bizonyítsa be, hozzon adatokat. (Ugy van! a néppárton.)

Rakovszky: Könnyű pizkosságokat állítani.

Páder: Antiszemita vádolják a néppártot. Erre *Podu* soproni apát-plebános mondott találó feleletet, mikor bizonyos egyének kérdezték: Sie sind Antisemiten? »Nein, wir sind Antisemitpuben.« (Derülség.) Ez az igaz. E mellett minden zsidó ekszisztálhat.

Rakovszky: Aki tisztességes.

Páder: A költségvetést nem fogadja el. (Tetszés a néppárton.)

Mandel védekezik.

Mandel Pál kijelenti, hogy ő nem vádolta antiszemita vádokkal a néppártot. Sőt azt mondta, hogy a saját felekezeti elveit is üldözi, ha nem néppárti. — Az ellen is védekezik, hogy ő azt mondta, hogy a néppárt szövetkezik a haza ellenségeivel.

Rakovszky: Hisz itt a beszédje! (Felkel, odaviszi neki.) Tessék olvassa. (Általános derülség.)

Mandel Pál: Köszönöm. (Derülség.)

Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése.

Nagyvárad, decz. 3.

Rendes havi ülését tegnap, hétfőn tartotta Biharmegye közigazgatási bizottsága. Kiválóbb ügy nem fordult elő, de azért del lett, mire befejezték a tanácskozást.

Beöthy László főispán elnökölt; jelen voltak: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön m. főügyész, Hranyiczky Károly árvaszéki elnök, dr. Popovits György m. főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, dr. Papp Aurél kir. alügyész, Varró Domokos áll. építészeti hivatali főnök, id. Gálbory Sámuel, Hegyesi Márton, Király Viktor, id. Markovits Károly, Orley Kálmán, Szabó József, Szunyogh Szabolcs, gr. Tisza Kálmán bizottsági tagok, továbbá Baranyi András és Keszthelyi Zoltán tb. főjegyzők és Balogh Elemér aljegyző.

A felolvasott alispáni jelentésből olvassuk az alábbi fontos adatokat:

S kik oltárt gyujtottunk nevének.
Ne hozzunk áldozatnak szalmalángot!
Az ő erős, nagy, szent hitének
Szobor, ünneplés mind csekély ajándok.
Hisz álma még most sines valóra válva,
Veszély közt élünk, szükség lesz szavára.
Ha újra jönnek sors csapásai,
Eőt adhatnak az ő szavai.

Ne a főváros büszkesége,
Mindnyájunk kincse légyen hát alakjal
Az egész nemzetnek szívébe
Legyen szobrának nagy, szilárd alapja,
Hogy őrszemként rágondolva egyre,
Ő lelkesítsen hazaszeretetre
S akkor tombolhat vész köröskörül:
Megállunk bátran, rendületlenül!

A közegészségügy az elmúlt november hónapban kedvezőbb volt, mint az előző októberben. A hivatalos orvosok 3880 beteget gyógykezelték s így 82-vel kevesebbet, mint október hó folyamán.

A uralkodó kórok, a vármegye mind a 17 járásában az emésztési és légző szervi bántalmak voltak, többnyire kedvező lefolyással.

A hevenyfertőző megbetegüléseket a következők mutatják:

roncsoló toroklob	70 esetben,	16 halálozással,
kanyaró	108 esetben,	1 halálozással,
vörheny	54	> 11
hökhurut	5	> —
hóly. himlő	2	> —
hasi hagymáz	127	> 18
vérhas	1	> —
fültő mirigylob	2	> —

A kir. ügyészség jelentése szerint novemberben a nagyvárad kir. ügyészség fogházában letartóztatva volt 329 férfi és 55 nő; november hónap végén maradt letartóztatva 202 férfi és 38 nő. A rabkórházban ápolgatott 2 egyén; halálozás nem történt. A rabok munkakeresménye 271 korona 48 fillér volt.

Az adó és más kincstári jövedelmekből, a kir. pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt október hónapban:

egyenes adóban	444 453 kor.	88 fill.
hadmentességi díjban	13,277	> 47
jogilleték- és díjakban	125,429	> 36
fogyasztási és italadók	336,965	> 44
bélyegjövdelemben	61,699	> —
dohány jövdelemben	211,144	> 68

November hónap folyamán ideiglenes közadó mentesség 94 esetben, fizetési halasztás 1 esetben engedélyeztetett.

A szakelőadók jelentéseit tudomásul vették.

Felolvastattak a miniszteri leiratok s ezek között a következők:

A kereskedelmi miniszter értesítette a megyét, hogy az Élesd-felé közeledő 527. számú személyvonaton postaszállítás rendeztetett be s ez által az élesdiek jóval előbb kapják a postát. Ertesítik a leiratról az érdekelteket.

A »Csillagtanya« állomáshoz vezető ut hozzájárulási arányát megállapító keresk. miniszteri leiratot közlik az érdekeltekkel.

Az élesdiek kérték, hogy Élesd mellett a 18. számú őrháznál a személyvonatok megálljanak. A miniszter a kérelmet elutasította, amit a kérelmezők tudomására hoznak.

A széplaki izr. iskola államszegély iránti kérvényét elutasította a vallásügyi miniszter. Közlik az iskolafentartókkal.

Özv. Fetszer Józsefné görbedi tanítóné nyugdíj iránti kérvényét áttették a r. kath. püspökséghez.

Saáp községnek az óvoda felszerelésére 1903-ig halasztást adott a miniszter.

Sáránd, Vaskóh és a rézbányai körjegyzőségekhez tartozó községeknek a vicinális közutakhoz való hozzájárulás iránti felebbezésüket elutasították.

A nagyszalontai Sternthal óvodához Mike Juliánna óvónő választatott meg. — Megerősítették.

Ezután még több utadó-ügyet és kivételes nőstülés iránti kérelmet intéztek el s az ülés véget ért.

Nagyvárad közegészségi állapota.

— November hóban. —

Nagyváradon jelenleg járvány van s a közegészségügyi bizottság járványbizottsággá alakult.

Akik nem ösmerősek az itteni viszonyokkal és a jelenlegi állapotokkal, azt gondolhatnák, hogy valami veszélyes járványról van szó

s a közegészségi állapot igen kedvezőtlen Nagyváradon.

Ez pedig szerencsére távol van. A kanyaró-járvány igen enyhe, szelíd lefolyású és halálozást nem okoz.

A járvány kimondása mindig kárral jár, mert az idegeneket távol tartja a városból; de a közegészségi bizottságnak viszont kötelessége minden mellétekintetek figyelmen kívül hagyásával a közegészség érdekeit szem előtt tartani. Most is a vezette a járvány kimondásánál.

A közönség megnyugtatóására alább közöljük dr. **Baróthy** Ákos városi főorvos jelentését a város közegészségének november havi állapotáról:

Tekintetes polgármesteri hivatalnak.

Városunk nov. havi közegészségügyi állapota népmozgalmi tekintetben — amennyiben a születés 35-el multa felül a halálozást, — kedvezőnek mondható, az elmúlt október hónapban fellépett kanyaró nagy mérvű elterjedése miatt azonban kedvezőtlen volt.

A kanyaró betegülési esetek fokozatos szaporulata következtében a közegészségügyi szakbizottság járványbizottsággá alakult át s véleménye alapján mindazon óvodák és elemi iskolák alsóbb osztályai, melyekből többen megbetegedtek, 2 hétre bezárattak, a zárlati idő alatt pedig minden tanintézet fertőtleníttve lett.

Bejelentett kanyaró megbetegülés Olasziban 116, Ujvároson 97, Váralja-Velence és Csillagváros részeken 29; vagyis összesen 242, ezzel szemben meghalt 3. November hó második felében Olasziban a megbetegedések kevesbűtek s ennek következtében a 14-én megtartott járványbizottsági ülés a zárlat alatt levő iskolák f. szabadtását elrendelte.

Egyéb hevenyfertőző betegségek előjvetelében örvendetes apadás észlelhető; így a vörheny 7 roncsoló toroklob 2 esettel halálozás nélkül; hasihagymáz Ujvároson és Katonavároson összesen 17 esetben fordult elő 4 halálozással, míg októberben volt 25 betegülés. Tüdőgümőkórban elhalt 12.

Élve született 148 (74 fiu és 74 nő; 124 törvényes 24 törvénytelen) évi százaléka ezer lakos után számítva 38,7 százalék. Halva született 5 gyermek (3 fiu, 2 leány.) Halálesetek száma 113 (66 fi, 52 nő) évi százaléka 29,4 százalék, csupán helybeli illetőségű halálozás volt 80. Szaporúság 35, illetve az idegenek levonásával 68.

Életkor szerint elhaltak:

0—1 évig	29 (19 törvényes, 10 törvénytelen.)
1—5 évig	10 (9 törvényes, 1 törvénytelen.)
5—20 évig	7,
20—30 évig	16,
30—40 évig	6,
40—60 évig	25,
60—80 évig	18,
80-on felül	2, összesen 113.

Városrészenkénti halálozás volt:

- I. Ujvároson 25,
 - II. Olasziban 23,
 - III. Váralja-Velencén 20,
 - IV. Kórházakban 45,
- Összesen: 113.

Szegény beteg az Országos betegápolási-alap terhére gyógykezeltetett összesen 465.

Dajkált csecsemők és gyermekek száma 66. A Fehér Kereszt-Egylet által gondozásban levők száma 233, egészségi állapotuk s tápszűlők általi gondozásuk jó és kielégítő. Letartóztatott egyén meg lett vizsgálva 62, 3 a kórházba küldetett.

Fábry Testvérek

carlsbadi cipő-, kalap- és divat-áruháza

Nagyvárad, Fő-utca (Rimánóczy ház).

Ruhának való barchetek és flanelek, bélés árak, posztó és hárász kendők, kötött és szövött-árak, férfi-, női- és gyermek alsó ingek, nadrágok; bőreit bőr- és kötött keztyűk, Jäger- és gyapju harisnyák, plüsch és gyapju takarók és pokrőczokat legnagyobb választékban és

Telefon sz. 76.

meglepő olcsó árban ajánl

Telefon sz. 76.

A Szigligeti Társulat Vörösmarty ünnepélye.

Nehéz bírónak lenni, mert ítélet után vagy az alperes szidja, vagy a felperes, de még nehezebb a tudományos vagy irodalmi társulatok sorsa, mert ezeket nem csak azok szidják, a kiket be nem vesz, hanem a bejutottak között is azok, a kiket nem tart olyan nagyoknak, mint ők önmagukat.

Ah! hisz annyi a félreismert zseni és ifju óriás.

A mi Szigligeti társulatunkat is csipkedik hol itt, hol ott, de azt hisszük, hogy a vasárnapi ünnepélylyel szemben csak az elismerésnek lehet szava.

Korholásra nem gondolhatunk, ha csak a karzati közvélemény részéről nem, de ez, mint tudvalévő, mindig a magas nivó jele.

Sípos Orbán nyitotta meg az ünnepélyt Isten áldotta igazi szónoki tehetségéből eredt magasztos szavakkal. Beszéde alatt teliesen lekötötte az óriási intelligens közönség figyelmét s megvetette alapját az ünnepély sikerének.

Utána színházunk legértékesebb tehetsége, Balázs Olga k. a. lépett az emelvényre, hol Krüger Aladár alkalmi ódáját adta elő.

Balázs Olga! Mintha idegen volna ez a név. Miért? Hát egy alkalmi ünnepélyen kell a közönségnek felfedezni a színi tehetségeket? Hát nem a pálya keretén belül van a tér az érvényesülésre? Micsoda imponáló fellépés, gyönyörű organum, mély érzés sugárzott ki előadásából? Mit tudna alkotni egy igazi szerepből? Már azért is hálásak vagyunk a Szigligeti társaság iránt, hogy ezt a talentumot — felfedezte.

Az ódát szerkesztőségünk beltagja írta, azért kritika helyett egyszerűen leközzöljük mai tárczáinkban.

Szombathy István előadását, Vörösmarty irodalmi működéséről mit az ő nyugodt, megnyerő hangján, alapos tudásával olvasott fel, egészen nem közölhetjük, de egyes részeket be kell mutatnunk olvasóink előtt:

»Venio nunc ad fortissimum virum«, a római történetíró ezen szavait illesztette Toldy, irodalomtörténetíróink atyamestere, a Vörösmartyról szóló fejezete elébe: Most a legnagyobbról készülök szólni. Aggódva indulok munkámra, mert attól tartok, hogy semmi újat Vörösmartyról nem mondhatván, minthogy már szinte közhelyekké lőnek a róla szóló fejtegetések, mikor gyenge méccsemmel a ragyogó alakot megvilágosítani akarván, méccsem vélem együtt homályosul. Hisz ha képesek volnánk nevét és azokat az örökbecsű lapokat, melyekre ő nevét feljegyezte az irodalomból kiszakítani, csonkán állana és érthetetlenül a nemcsak irodalmunk, de nemzeti történelmünk fejlődésében legfontosabb korszak.

Hála az égnek, már nem egyedül fénylik neve irodalmunk egén és méltán osztoznak vele a halhatatlanság dicsőségében Petőfi, Arany és mások, de Nisard-dal szólva: »Nem ereszkedem meddő párhuzam vonásába...; még kevésbé igyekszem közöttük rangfokozatot állapítani meg. Ezek a rangfokozati versengések még nevelésesebbek a művészetben, mint másutt bárhol. A lángész fölött nincs semmi... abban az étkörben mind csak egyenlők vannak nincs rangfokozat. Az összehasonlító szellem, mely arra képesít, hogy szabatos ítéletet hozzunk az írókról, ferdességgé válnék, ha azok közt akarók a rangfokozatot megállapítani, a kik felülállanak minden rangon, s megkülönböztetéseket akarnánk tenni a tökélyben.«

Igen, Vörösmarty Mihály is tökéletes lángész volt és ezzel meg van mondva minden.

Kisfaludy Károlynak 1830. nov. 21 bekövetkezett halálával a vezér nélkül maradt irodalmi tábor vezetése Vörösmarty, Bajza, Toldy triumviratusa alá került. A költői iskolák, melyek a jelen század első felében divatoztak,

még a mult századból átszármazott francziás és az oly nagy virágzásnak örvendett antik és német klasszikus volt. V. e két utóbbi mindkettejében megkísérlé erejét és a klasszikus versformák valóságos igézetbe vonták őt; de csakhamar ugy a saját lelkületét követve, mint az irodalmi állapotoknak, különösen Kisfaludy által történt előkészítésével, a modern romantikus nemzeti iránynak lőn főképviseleje. Klasszikus formában szólalt meg a legromantikusabb nemzeti költő és így »saját versformája pánczélabán verte meg a klasszikai iskolát«. V. a legtöbb műfajban megpróbálkozott és ha nem is sikerült nundegyikben a legkitünőbbet szolgáltatni, mégis minden műve jeles alkotás. Ő maga drámai műveit becsülte legnagyobbra, de bár eposzai alapíták meg hírnevét és terjesztették dicsőségét, mégis a kritika régen tisztában van azzal, hogy lírai költészete mindezek fölött áll.

Tíz énekből álló nagy eposza, a Zalán futásának megalkotására V. nagy szelleme mellett a kor is teremőleg hatott.

Zalán futásának különösen bámulatra kelt nyelvezete, mely a nyelvújítás harcát diadalra juttatta, verselése pedig, a hexameter, — hogy Toldi szavaival éljek — »pompás, méltóságos, majd rohanó, vagy játszi, de mindig jellemző, s annyi zengzetességgel bír, minővel egy költőnkél sem. Mintha ő találta volna fel azt, mintha csak a napokban beszélte el mily diadalt aratott ő V. verselésével a világirodalom legműveltebb nyelveivel szemben. Tartózkodva említhetek fel részemről is egy ehez hasonló igénytelen, de jellemző esetet. Alkalmam volt egy Bécsből hazánkba szakadt fiatal emberrel, R. Rudolfal megismerkedni, ki annak révén, hogy pestmegyei nagybirtokos lőn, kénytelen volt, különben határozott ellenszenve, sőt lenézése daczára, melyet történelmünk, intézményeink; irodalmunk és nyelvünk iránt érzett, mégis a magyar nyelv megtanulására fanyalódni. Sokat vitatkoztam vele. Mikor nyelvünk szépségét és erejét bizonyítottam, csak mosolygott, mikor pedig azt említettem, hogy nyelvünk képes Vergilius és Horatiussal kiállani a versenyt a klasszikai verselésben, ő — ki különben a klasszikai nyelvekért rajongott — bántó kacagásban tört ki. És ekkor felolvastam neki V. Zalán futásának bevezető sorait. Már eleget tudott magyarul, hogy a szöveget is megértette, de klasszikai érteke még inkább kiérezte e sorok ritmusát és numerusát; az első lábak után már elhalt a gunyos mosoly ajkairól, mind nagyobb figyelemmel hallgatá és alig néhány sor után már telkiáltott: »Das klingt ja ganz klassisch!« — Ezt a chauwinista osztrákok Vörösmarty meghódítá és belőle Jókai Uj földesurának párja lőn.

Bár a mint említém, V. írói működésének kezdetétől fogva a legnagyobb előszeretettel dolgozott színműveken; és miután megszünt eposzt zeugeni, nagyobb műveit a színműirodalom terén alkotá; és bár e nemben is jeles alkotásokat produkált: azok még sem mondhatók a legsikerültebbeknek.

Mégis, ha mind nem is, de legalább Csongor és Tünde, különösen pedig a Várnász és Marót bán irodalmunkban mindenkor fényes helyet foglal el. Csongor és Tünde Gyergyai Albertnek História egy Argirus nevű királyfőről cz. népmeséjén alapszik.

Az író költői tehetsége majd minden oldalról nyilatkozik e műben oly gyönyörű mondhatni bűbajos nyelvezettel, mely fényesen képes ezen az akkori időkben még sokaktól lenézett nyelv szépészeti jogosultságát bebizonyítani. Noha a drámai kompozíció tekintetében Shakespeare Szent Iván éji álma megett marad, melyre emlékezett, mégis — ha más tekintetben nem — nyelvünk hangzatosságának kitüntetésére bizonyára bátran állítható Shakespeare-nek, az angol kritikusok által e czélban magasztalt említtem művével egyvonalba.

A letünő század első idejében a líra még a klassziczizmus ólén a hazafi érzés mélabus hangját zengi, mely a mult századból örökölt viszonyok befolyása alatt a csüggedésig sülyedt, és csak V. Zalánja kezdte az önmagát elhagyó nemzetbe önbizalmat kelteni, majd pedig a nemzet a legnagyobb reformernek, Széchenyinek rőpirataiból a jövő iránt re-

ményt nyerve a históriai jelentőségű Szózat a kétségbeesés széléről vezeti vissza.

Könyvet lehetne írni a Szózat hatásáról, mely Kölcsey Hymnusával a nemzet imájává lőn, köz- és magánéletünk buzdítója, hazafi líránk felemelője, mintegy alaphangja. A nemzet vére lüktet bennük, hangulata, vágya, reménye és félelme.

V. hazafias dalai a modern óda megalapítójává lőn. Mély gondolat és életbölcselet jellemzi elmélkedő lírai költeményeit az emberiség sorsa felett, mely utolsó dalában, a Vén cigányban, letiport nemzetének jobb jövőjeért esengésben olvad fel, hogy »lesz még egyszer ünnep a világon!«

A lírai költészet az író egyéniségét leginkább világosítja meg, hisz a gondolatok és érzelmek, melyek itt kifejezésre jutnak, szemben az epikával és különösen a drámával, hol az író merőben idegen és ismeretlen marad szereplőinek cselekedetei és mondandói mellett, lírában bevallottan saját világába vezet a költő. És Vörösmarty lírája élénken állítja élénk az ő egyszerű, tiszta és lelkes egyéniségét, így fiui szeretetét »Szegény anya« cz. epigrammjában és a Szegény asszony könyve cz. költeményében, így forró szerelmét szerelemdaljai, melyeket még hevülő ifju korában reménytelen szerelme ihletett és az érett ifju higgadt, de nem kevésbé forró érzelme azon hölgyhöz, kit oltárhoz vezetett. Csajághy Laurának menyasszonyi ajándékul írta a Merengőhöz című költeményét, melyet még özvegy korában is epedve olvasott az, akinek szánva volt.

Ebben »a kételkedés hánykódásai között a boldogság elméletét adja és a végén lágy csendéssé lesz.«

Vörösmarty lírája sokkal ismertebb, hogy sem tovább kellene vele foglalkoznom. Nagy abban a változatosság hangban és tartalomban és tehetsége e téren fejlett ki oly dus sokoldalúsággal, hogyitt egy magyar költő sem multa felül. — Eppen azért legnagyobb ő akkor, ha működését a maga összes hatásában tekintjük.

Hozzá méltó életirójának, Gyulai Pálnak szavaival végzem: »örök emléke munkái s neve együtt fog említtetni Magyarország ujjászületési korszakának legnagyobb embereivel. E korszaknak küzdelme, dicsősége, gyásza egyszersmind az övé.«

Szohner Olga k. a. szavalata fejezte be az ünnepélyt; Szép Ilonkát szavalta, kedvesen, mint mindig, jelent meg a pódiumon.

Értékes volt-e szavalata?

Kissé drasztikus talán, de vegyük szellemi értelemben a kritikát... Kugler bon-bon, egy jó ebéd után.

A Szigligeti társulat meg lehetett elégedve a közönség részvételével; a közönség nem feledi el egyhamar a kellemes, szent érzésben eltöltött órát, mit a társulatnak köszönhet.

Kiugrott a vonatból.

Vasárnapi lapunkban említettük, hogy szombaton egy utasnőt találtak a v.-velencei vasuti hid mellett, súlyos sebekkel borítva.

Mivel a rendőrség nem hallgathatta ki az eszméletlenül levő asszonyt, táviratozott a v.-velencei állomásfőnök a kolozsvári üzletvezetőséghez, Budapestre és Csucsára, a szerencsétlen nő személyazonosságának megállapítása végett.

Csucsán kihallgatták a vonat személyzetét, a melyen a szerencsétlen nő utazott.

Békéssy Mihály vasuti jegyvizsgáló azt adta elő, hogy a vonatból kiesett, vagy kiugrott nő a vonat hátulsó 3-ik kocsijában ült s Budapestten szállott fel a vonatra. Ugyanezen kocsiiban ült az asszonynyal egy Kolozsvári Rezső nevű bádogos segéd és 2 csucsai vasuti munkás.

Az asszonynak meghosszabbított jegye volt, amiért Békéssy Mihály kalauz kérdőre vonta, de az asszony kimentette magát azzal, hogy a jegyváltás után a városban sétált s lekéselt a nov. 30-diki délutáni vonatról.

Tótos kiejtéssel beszélt, s valószínű, hogy Nyitra- vagy Trencsénmegyéből való.

Püspök-Ladányánál annyit megértettek tőle, hogy a férje megszökött s két kis gyermeküket is elvitte. Jelenleg Brassó mellett Bott községben tartózkodik. Ő is oda igyekszik a férje után.

Bihar-Püspökinél imádkozni kezdett olvasóval, majd arra kérte a kocsiiban levő bádogos legényt, hogy a nála levő csomagot Bott községben adja ki a gyermekeinek. Ezért a szíveségért 1 frtot ígért a bádogosnak, azonban az nem fogadta el az ajánlatot, hanem azt felelte, hogy ugyanis Bott községbe megy, hát adja át önmaga gyermekeinek a csomagot. Szóval a beszélgetése gyanút keltett a bádogos előtt, annál inkább, mert azzal igyekezett megmagyarázni kérélmét, hogy Bott községig még valami baleset is történhet vele.

Mikor a v.-velencei vasuti hidhoz közeledett a vonat, tekintettel az állomásra szembe jövő gyors vonatra, az összes ajtókat bezárták s így a szerencsétlen nőnek nyolcz kocsiajtót kellett kinyitni, míg a szabadba ért. A kocsiiban ülő többi utasok azt vélték, hogy csak a folyosóra megy ki s így a szerencsétlenséget nem látták.

A rendőrség táviratozott Bott községbe az asszony kilétének kipuhatolása végett, a szegény nő pedig tegnap reggel meghalt a közkházban, anélkül, hogy kihallgathatták volna.

Mikor kiugrott a vasuti kocsiából, a vasút mellett felhalmozott éles, szegletes terméskövekre esett s nemcsak a lábát törte el, hanem iszonyuan összeroncította a fejét is.

A hivatalos vizsgálatot tegnap tartotta meg a kolozsvári vasuti üzletvezetőség részéről Nagyváradra utazott Römer Gusztáv vasuti baleset vizsgáló, *Algay* v.-velencei állomásfőnök és a rendőrség részéről *Pataky* Károly rendőrfogalmazó.

Bevárják az értesítést Bott községből, amiből ki fog tűnni, hogy igazat beszélt-e a kalauznak a szerencsétlen asszony, aki kiszenvedett anélkül, hogy kilétét tudná.

UJDONSAGOK.

* **Advent — Róráte.** Vasárnap köszöntött be az egyházi év az Adventtel. Ez a négy hét jelképezi tudvalevőleg azt a négyezer esztendőt, míg az emberiség epedve várta a világ Világosságát, a Megváltót. Az Adventben szokásos hajnali misék, Róráte is. A templomokban áhitat kél a szivekben s felhangzik a »Harmatozzatok egek...« megható dallama. — Az Orsolya zárda templomában vasárnap volt az első Róráte, míg a plebánia templomokban tegnap, hétfőn tartották meg az első hajnali misét.

* **Királyi kihallgatás.** Őfelségének a budai királyi várlakban tegnap a délelőtt tíz órakor adott általános kihallgatásán megjelentek: Deseffly Aurél gróf, Dániel Ernő báró, Karátsanyi Jenő gróf, Zichy Géza gróf titkos tanácsosok; Chizzola Károly altábornagy, Makay Dezső közigazgatási bíró, Schimanek Emil műegyetemi tanár, Splényi-Blaha Lujza báróné, Loncarevic Nándor főhadbiztos, Schwarschnig Janos főtörzsorvos; Salacz Gyula polgármester, Ernyey Lipót és Farkas József kir. tanácsosok. Ezután őfelsége egymásután két bálrendező bizottság küldöttségét fogadta. Az elsőnek tagjai voltak: Szapáry Pál gróf, Károlyi Mihály gróf, Jekelfalussy Zoltán, Latinovics Ernő, Payer Imre dr., Rákosi Jenő és Vaday Andor; a másiknak

tagjai: Zsembery István, Hindy Zoltán, Khuen-Héderváry Sándor gróf, Festetich Andor gróf és Kállay Tibor egyetemi hallgatók voltak.

Délután udvari ebéd volt, a melyen az országgyűlés mindkét házának számos tagja vett részt.

* **A kilencedik gyógyszerészár.** Pár nappal ezelőtt irtuk meg, hogy *Marschalkó* Leó okleveles gyógyszerész azt kérelmezte, hogy Nagyváradon, akár a Szent László-téren, akár a város más pontján engedélyt nyerjen gyógyszerészár nyitására. *Hankovits* Ferencz pecze-szöllősi gyógyszerész tegnap hason tárgyú kérényt adott be a városi hatóságnál. *Hankovits* ugyanis a tulajdonában levő pecze-szöllősi gyógyszerészár jogáról lemondott. A kérelmeket a város közegészségügyi szakbizottsága tárgyalja s ennek véleményével küldik fel a belügyminiszterhez.

* **Egyetemi ifjak a királynál.** Az »Egyetemi Kórházegylet« elnöksége tegnap délelőtt az általános kihallgatás során audiencián volt a királynál. A küldöttség tagjai voltak: Zsembery István elnök, Hindy István, Khuen Héderváry Sándor gróf, Festetich Sándor gróf és Kállay Tibor. Zsembery István lelkes hangú beszéddel üdvözölte a királyt és arra kérte, hogy kegyeskedjék az államsorsjáték egyhányadát az egyetemi kórházegylet és építendő üdülőház javára engedelmezni. A király kegyesen fogadta az egyetemi ifjakat és a beszédre ezt válaszolta:

— Én is igen hasznosnak tartom az üdülőház fölépítését. Szívesen pártolom kérésüket és biztosítom Önöket igazi jóakaratomról.

Majd a küldöttség tagjaihoz beható kérdéseket intézett a kórházegylet és üdülőház dolgában és több perczig tartó beszélgetés után kegyesen elbocsájtotta őket.

* **Hajtóvadászat Ugrán.** Nagy hajtóvadászat volt szombaton és vasárnap *Schwarcz* Ferencz ugrai birtokán, a mely, daczára a kellemetlen, sáros, ködös időnek, elég jól sikerült. A vadászatot részt vettek: Dr. Beöthy László főispán, Mártonffy Márton kir. tanácsos, gróf Teleki László, Dr. Miskolczy Ferencz, Dr. Beöthy Pál, Szmazsenka Ernő, Platthy Miklós, Juricskai Dezső, Mezey Mihály, Fleischacker Gyula, Jelentsik István, Hranyczky Károly, id. Rimanóczy Kálmán, Dr. Radó Ignác, Kunz Gusztáv, Marschalkó Béla, Dr. Guttman Emil, Jakabffy Ignác, Kovács Ákos, Greiner Gyula, Dr. Hajós Izsó, Schwarcz Jakab (Élesd), Balás-házy Iván, Stern Márton, Eötvös Gyula, Reiber János, Dr. Pálffy Ignác, Tóth Ferencz, Lázár Márton, stb. Mintegy 400 hajtó volt. Az első hajtásban közel 200 nyul jött puskacsőre. A két nap összesen 820 nyul, 1 remek nagy tuzok, 8 fogoly, 1 róka, sok vércse, bagoly stb. A vadásztársaság a vadászatok befejezésével pompás lakomára gyűlt össze az ugrai kastélyban.

* **Küldöttség a Házban.** A kolozsvári nemzeti színház dolga úgy látszik dülöngélt, jól lehet, a bérlet sorsa még nem dől el. A kolozsvári nemzeti színház művészgárdája tegnap Kolozsvárott gyűlést tartott és ennek egy küldöttsége, dr. *Janovics* Jenő művezető igazgató, *Bónis* Lajos, *Dezséry* Gyula, művészekből ma tisztelgett *Szell* Kálmán miniszterelnöknél és *Hegedüs* Sándornál, mint Kolozsvár egyik képviselőjénél. A miniszterelnöknél dr. *Janovics* Jenő terjesztette elő a művészek kérését, kifejtette, hogy nem személyek mellett, vagy ellen jöttek tüntetni, csak tisztán a kolozsvári nemzeti színház művészeti érdekében jöttek azzal a kéréssel, hogy a kormány ne

engedje vállalkozó kezébe a nemzeti színházat, mert tapasztalatból tudja a kolozsvári színház gardája, hogy vállalkozó regime alatt mindig kizsákmányolták őket. Azt kéri a kormánytól, hogy bárkinek vezetése alá kerül is a színház, az új bérlőt kötelezze számadásra a szubvenzió dolgában. A miniszterelnök nagy kegyességgel fogadta a küldöttség kérését, egyben megbizta dr. *Janovics* Jenőt, járjon el a színház ügyek referensénél, *Bezerédy* Viktor miniszteri tanácsosnál, és ezt a szempontot, mint a miniszterelnök határozott feltételét a bérleti szerződés megkötésénél első helyen érvényesítse. *Hegedüs* a legnagyobb készséggel megígérte a támogatást, de megjegyezte, hogy tudomása szerint a mostani pályázó *Bölnyi* visszavonta ajánlatát. *Feilitzsch* báró orsz. képviselő szintén megígérte támogatását. Kolozsvárról sürgönyzik, hogy *Bölnyi* intendáns nem vonta vissza ajánlatát.

* **Robbanás a tatarosi bányában.** Nagy szerencsétlenségről ad hírt tatarosi tudósítónk. Az egyik bányában néhány napja bányalég támadt s az igazgatóság elrendelte, hogy a bányát zárják el s senkit ne bocsássonak be. A rendeletnek eleget is tettek. Az egyik munkás, név szerint *Kirpács* András talán nem tudva a dolgról, december 1-én délután égő lámpással be ment a bányába. Azonban alig időzött ott néhány perczig, a lámpa lángjától meggyuladt a bányalég s a bányát romba döntötte. A szerencsétlen munkás holtestét elszenesedve huzzták ki a romok közül.

A vizsgálat megejtése végett *Ember* Géza kir. törvényszéki vizsgálóbíró kiutazott, s a vizsgálat során megállapított, hogy egyedül a munkás vigyázatlansága okozta a szerencsétlenséget. A műszaki vizsgálatot *Weisz* Károly nagybányai bánya kapitány fogja megtartani, a ki ma utazik Tatarosra.

A szerencsétlenül járt munkást tegnap temették el nagy részvét mellett. Halálát neje s kis gyermeke siratja.

* **Az államtitkár köszönete.** Azon alkalommal, hogy a nagyváradai Felső Kereskedelmi Iskola *Vörösmarty* Mihály születésének száz éves évfordulóját ünnepelte december hó 1-én, *Vörösmarty* Béla államtitkár, a költő fia, következő levelet intézte dr. Kovács S. János igazgatóhoz: Budapest, 1900. november 29. Nagyságos Uram! A nagyváradai felső kereskedelmi iskola tanári kara és ifjúsága által Atyám emlékére rendezendő ünnepélyre szóló meghívásukért köszönetemet fejezve ki, kérem Igazgató urat, hogy köszönetemet és hazafias üdvözlőmet a rendezéssel közölni sziveskedjék. Tisztelettel *Vörösmarty* Béla s. k.

* **Eljegyzés.** Ifj. *Kovács* Gábor helybeli jónevű fiatal iparos eljegyezte *Gáll* László nagyváradai tekintélyes iparos leányát *Ilonkát*.

* **Kik nyerhetnek játszási engedélyt?** A belügyminiszter tapasztalta, hogy vidéki hatóságok egyeseknek, társulatoknak különféle mutatványokra, előadásokra engedélyt adnak, daczára, hogy a minisztertől ezeknek a társulatoknak nincsen engedélyük. A miniszter most körrendeletet intézett a hatóságokhoz, a melyben meghagyja, hogy csak azoknak adjon a hatóság előadásokra, mutatványokra engedélyt, akiknek ilyenek tartására a belügyminisztertől országos engedélyük van.

* **Két vasárnap munkaszünet nélkül.** A karácsony és újév előtti vasárnapok munkaszünetét a kereskedelmi miniszter az idén is

felfüggesztette a törvényhatóságokhoz intézett rendeletével. Ebben megengedi, hogy a december 23-és és 30-ára eső vasárnapokon az 1891. XIII. t. cz. 3. §-a alapján 1892. márczius 6-án kiadott, a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény II. 1., 2., 3., 4. és 5. pontjai alatt említett ipari és kereskedelmi telepeken az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végeztesse.

* **7 hónap egy revolverért.** Pár hónappal ezelőtt történt, hogy *Schreiber* Ferencz népfelkelő puskaművesnek a várban levő műhelyét feltörték s egy javítás végett átadott értékes revolvert elloptak. Azt se tudták kire gyanakodjanak, de *Schreiber* igen ügyesen addig kutatott, míg felfedezte a betörőt egy, már többször büntetett *Miczke* nevű katonapékben. Így a revolver előkerült, de a tolvaj katonapék bekerült a fogházba. A hadbíróság nem rég ült felette törvényt s 7 hónapi elzárásra ítélte. Azonkívül egy évet utána kell szolgálni.

* **A komádi-i kendergyár ujjaépítése.** Bihar megye egyik nagyjelentőségű gyártelepe, a szegedi kender-fonó r. társaság komádi-i gyára ez év október havában tudvalevőleg teljesen leégett.

A részvénytársaság, hogy a feldolgozásra váró anyag tönkre ne menjen, csakhamar megkezdte a gyár ujjaépítését, s azzal egyik nagyváradi jónévű és előnyösen ismert építész-vállalkozót: *Köblös* Ferenczet bízta meg. Az építést alig három hete kezdték meg s már az összes épületek tető alatt vannak. Valóban mint a phönix emelkedett ki romjaiból a gyár.

A részvénytársaság az eddiginél nagyobb alapra fekteti a gyár üzemét s az eddigi épületeknél sokkal többet készít most *Köblös* Ferencz s hogy még e hónapban teljesen elkészüljön a gyártelep, mintegy 200 különféle iparos és munkás sűrű-forog az építés körül, amelynek eddigi menetével teljesen meg van elégedve a társaság képviselője.

A gyár üzemét már a jövő év elején meg akarják kezdeni, ami nem csak azért fontos, mivel mintegy fél millió árú kender-készlet vár a telepen feldolgozásra, hanem a lakosságra is nagy áldás ez a gyártelep, mert több mint 60 komádi-i leány nyer benne foglalkozást és állandó keresetet, eltekintve a férfi munkások nagy számától. A gyár ujjaépítése és megnagyobbítása folytán még több ember nyer munkát e gyárban.

Igen érdekes különben a gyár megtekintése a laikus előtt is, modern, nagyszabású gépjével, amelyek közül kiemelendő a két kazán, a mely a legnagyobb e nemből. A gyár építését felszólítás útján bízták *Köblös* Ferencz építész-vállalkozóra, a mi a teljes bizalomnak a jele s amit a társaságnál eddig teljesített munkálataival érdemelt ki.

* **Lázár Zoltán temetése.** Nagy katonai gyászpompával temették vasárnap délután az oly hirtelen elhunyt *Lázár* Zoltán megyei alszámvévőt. Óriási közönség, a megyei tisztviselők, a honvéd tisztikar teljes számban, továbbá egy csapat díszbeöltözött honvéd, élén a József-ezred zenekarával kísérték ki a temetőbe. A háznál tartott ima után megindult a gyászmenet, elől a zenekarral, a mely gyászindulókat játszott. A díszes érezkoporsót elborították a család, a honvéd tisztikar, a megyei tisztviselők és a jobbatok szebbnél-szebb korszorui.

* **A párbaj ellen.** A keszthelyi m. királyi gazdasági tanintézetnek hallgatósága, véget vetendő az ifjuság között az utóbbi időben mind jobban elharapódzott párbajozásoknak, gyűlést tartott, a meiyen elhatározták, hogy a lovagias ügyeket a jövőben egy választott bíróságra bízzák, a melynek feladata leendő ezeket az ügyeket mindenképpen békésen el-

intézni. A bíróságot már meg is választották s attól a tanári karhoz lehet felelősséget. A határozatot megküldötték az összes főiskoláknak.

* **A kereskedelmi iskola zászlószentelése.** A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola zászlószentelési ünnepre készül. A jövő tavasszal fogják felszentelni most készülő zászlaját. A zászlóanyai tisztet a nagyváradi kereskedővilág egyik legtekintélyesebb tagjának neje, *Huzella* Gyuláné volt szíves elvállalni.

* **Egy csavargó cigányleány furfangja.** Tegnap délután beállított egy 9 éves leány özv. báró *Gerliczy* Félixné urhölgyhöz, aki éppen a nőegylet és árvaház ügyeit beszélte meg a nála levő *Mezey* Vilmával. Segélyt kért s azt állította, hogy a főkapitány küldte a grófnőhöz. A jótékony urud adott egy koronát, de midőn tovább beszélgetett a leánnyal, az egész mesét mondott el. Budapestről jött s most egy kolozsvári utcza asszonyánál lakik, akinek a nevét nem tudja. A báróné és *Mezey* Vilma észrevették, hogy alig lehet az igaz, amit a leány mond s kocsit hozattak és elindultak a leánnyal az asszonyt felkeresni. Egész Kolozsvári-utczán azonban nem találta meg a leány a házat, miért is a két jótékony szívű hölgy a rendőrségre hajtattott. Itt volt azonban meglepetés. Rendőrségnél azonnal felismerték a leányban Horvát Mária csavargó cigányleányt, aki hosszú kocsikázás után most a rendőrségnél ül.

* **Kisiklott tehervonat.** Vasárnap hajnalban a Nagyváradi-kolozsvári vonalon Sztana-Bánffy-Hunyad állomások között a 892. számú tehervonatnak egyik kocsija hibás váltóállítást következében kisiklott. A pálya helyreállítása néhány órát vett igénybe s ezért a Kolozsvár felől jövő gyorsvonat is, a melynek 8 óra 30 perczkor kellett volna a nagyváradi állomásra megérkezni, csak 11 óra 35 perczkor robogott be a pályaudvarra.

EGYESÜLETEK

A katolikus legényegylet ünnepélye.

A katolikus legényegylet minden nyilvános fellépésének meg van már a fesztelen családias jellege. Meg ismerték, megszerették ezt az együletet és örömmel mondhatjuk, hogy ezt a szeretetet meg is érdemli az egyület.

Másfél éve csak, hogy rendes működését megkezdte s bár ez időbe esik a kéthónapi nyári szünidő, mely minden együleti életet lelassít, mégis k. b. 90 rendes tanóra lett idáig megtartva, a hittan, történelem, irodalom, ipar jog és földrajz köréből, mely órák nem alkalmoszerűen, de össze függő ciklusban lettek megtartva.

Október óta a helyes írási, számtani órák *Mártonffy* tanító vezetése mellett, hegedű órák *Kiss* zenetanár vezetésével, a földrajz és hittan órák és dalárdára két óra van felvéve a tanrendbe s meg is tartva a tagok igen szép részvétele mellett.

A szak rajtot is, az egyület teljes anyagi támogatása mellett szép számban látogatják az ifjak.

Csendben folyik ez a tanulás, de annál sikeresebben s ha alkalom jön a nyilvánosságnak is bemutatják az ifjak ügyes fellépésüket és értelmességüket.

Pompásan sikerült dolog volt a vasárnapi ünnepély, melyet igen szép közönség hallgatott végig.

Az ipar himnuszával nyitotta meg a dalárda az ünnepélyt, mely után dr. *Vucskics* Gyula elnök emlékezett meg a nap jelentőségéről *Vörösmarty* Mihály születésének százéves évfordulójáról. Majd azután (alapítási ünnepéjében az együletnek) vázolta röviden az egyület működését s az ünnepélyes tagfelvételre jelen-

tett ifjakhoz tartott szeretetből fakadt szavakkal buzdító beszédet.

Ezután az egyület gyönyörű dísz zászlóját emelte fel *Kiss* Lajos zászló tartó s az elnök hivatkozva a zászlón levő szent család képre, mint a tiszt munka szent szimbolumára, felszólította az ifjakat, hogy az alapszabályok szerinti fogadalmat mondják utána.

Megható jelenet ez, mikor a munkára, a becsületre, a hazai ipar emelésére kórusban tesznek fogadást az ifjak. A fogadalom után az egyület elüljárósága kezét fog az új tagokkal és testvéreként üdvözli őket.

E szép jelenet után egy bájos kis gyermek leány, *Sikli* Erzsike szavalta el a »Szózatot.« Óh! nem félt ám a kis leány sőt sugó sem kellett neki, míg kellő komolysággal s gondos betanításra valló módon elmondta a nagy költő kincseket érő szavait.

Az előbbi komoly jelenet után igen jó gondolat volt a kis leány felléptetése. Ugy tünt fel a sorrendben így, mint eső, áldásos eső után a napsugár.

Ezután *Pálffy* Béla igazgató tartott emlékbeszédet *Vörösmarty* Mihályról. Hivatkozott ennek törhetlen hazaszeretetére, mely akkor is bizott egy jobb jövőben, mikor halva volt a nemzet.

Vörösmarty legyen az iparos ifjak próféta, kit el ne hagyjanak az új prófétákért. Nem ott a haza, ahol jobban megy a sorsunk, hanem itt kell élni halni.

Nem is abban van az üdv hogy az anyag munkásai felül kerekedjenek a szellemi munkásokon, hanem hogy egymáshoz jussanak és egyesüljenek. Az anyag munkásai a test, a szellem munkásai a lélek, kik egyesülve egy darab földön ha randületlenül állanak, az lesz az élő nemzet. A legényegylet célja felemelni a munkást a tudás által, lehozni az intelligenciát a szeretet által, mert csak így érhetnek egymáshoz. E célért hozzák az együletbe a papok tudásukat, hogy felemeljék vele az iparos ifjakat, hozzák tekintélyüket, hogy vonzzák vele az egyenrangú szellemi munkásokat. E cél kezd valósulni az egyület által. E cél elérése úgy a tagok, mint a haza vitális java.

Az emlék beszéd után dr. *Szolnok* Jenő szavalta el a »Vén cigányt.« Bámulatos mély volt a hatás, de érthető. Hivatásos recitátor soha sem tudná azt így előadni. Több kell ehhez a tudásnál! Érzés — érzés . . .

Papp Ferencz r. tag szavalta el az »Elhagyott anya« cz. verset szép mély organumával komolyan, átgondolva, majd *Faragó* János főrendező a tőle már megszokott kitűnő előadásban a »Kálvária« című költeményt.

A dalárda elénekelté ezután a honfi imáját s a minden számban sikerült ünnepély ezzel véget ért.

A Gyermekebarát gyűlése. A következő sorok közlésére kértünk fel:

A »Gyermekebarát« f. évi december 16-án vasárnap, délelőt 11 órakor, a városház nagytermében tartja évi közgyűlését, melyre az egyesület alapító, rendes és pártoló tagjait, valamint a tisztviselői kart tisztelettel meghívja: az elnökség.

A közgyűlés tárgyai: A választmány évi jelentése. A számvizsgáló bizottság jelentése. A jövő évi költségvetés megállapítása.

Igazságszolgáltatás.

Hamis eskü. *Katz* Mór b.-ujfalui lakos a múlt esztendőben tengeri földet adott ki haszonbérbe 62 b.-ujfalui paraszt embernek, azonban a bérösszegeiről, minthogy azt neki kifizetni nem tudták, váltót vett tőlük, melyet

aztán ő a hevesmegyei agrár-takarékpénztárnál leszámítottatott. Minthogy a takarékpénztárnál a váltókat nem törlesztették, az a kibocsájtók illetőleg kezesek ellen váltóperre tett folyamatba a nagyváradi kir. törvényszéknél. A per folyamán Veres Mihály b.-ujfalui lakos a váltón levő aláírást nem ismerte el a magáénak, mivel állítása szerint ő váltót soha nem irt alá. Vallomására az esküt is letette.

Ekkor Kats Mór hamis eskü büntette miatt tett feljelentést Veress ellen a törvényszéknél, a mely a bűnügyet tegnap tárgyalta. Vádlott most is fentartotta amaz állítását, hogy ő váltót nem irt alá, míg a kihallgatott tanúk azt vallották, hogy Veress irt alá váltót. A törvényszék dr. Wavrek Kálmán védő által felhozott enyhítő körülmények tekintetbe vételével csak harris eskü vétségét állapította meg, ezért Veress Mihályt 2 évi fogházra ítélte. Vádlott az ítéletet megfelelőbbre.

Kotasz Zsófi meghalt. Sajátságos a véletlen játéka. A Váci-körut 35. sz. házában a múlt év márczius végén egy reggelen halva találták özv. Benkner Lipótné magázónőt. A vizsgálat kiderítette, hogy saját cselédje, Kotasz Zsófi cselédleány ölte meg a legnagyobb kegyetlenséggel.

A budapesti esküdtbíróóság a megtartott tárgyalás után 15 évi fogházra ítélte az elvetemült cselédet, a ki ezen ítélet ellen semmiségi panaszszal élt.

A kuria a semmiségi panaszt elvetette s az ítélet jogerőssé lett. Tegnapra tűzte ki ez ügyben Lenk táblai bíró a kuria ítéletének kihirdetését. A teremőr letelefont a fogházba, hogy Kotasz Zsófit kísérik fel az I. számú tárgyaló terembe. A fogház-gondnok azt jelentette a törvényszéknek, hogy Kotasz Zsófit még nem hozták be a gyűjtő fogházból.

Pár percz múlva megjelent a törvényszék előtt a gyűjtő fogház egyik börtönőre s jelentette, hogy Kotasz Zsófi ma, az ítélet hirdetés napján, reggel 8 órakor meghalt a fogház kórházában tüdővészben.

A jogerős ítélet e szerint már nem hajtható végre a rablógylkos cselédleányon, a kit 15 évi fogház elszenvetésétől mentett meg a mindent kiengesztelő halál.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: »Vasgyáros.« (Paulayné vendéjátéka.)

Szerda: »Tosca.« (Paulayné vendéjátéka.)

Csütörtök: »Kornevillei harangok.«

Péntek: »Bibliás asszony.« (Előszór.)

Szombat: »Bibliás asszony.«

Vasárnap:) d. u. »Csongor és Tünde.«

) este »Gyimesi vadvirág.«

A négy évszak.

Miért nevezték Hevesi és Hetényi a Négy évszaktól drámai idillnek? Akármint lehet a szinlapra írni, de idillt kiírni, az annyit tesz, mint üres házat biztosítani. Azt biztosította Nagyváradon is s a bájos kis apróságot mindössze a bérlők nézték végig.

Igazi sikere Szarvasi Sándornak volt (Kardos.) Négy féle kort kellett adnia s mind a négy igen jól sikerült. Az önkéntes heves érzelmeitől a nagyapó öreges tüzeskedéseig valamennyi érzelmáryalatot eltalálta. Ugy látszik, Szarvasinak csak egy bizonyos szerepkörben van sikere; de sikere itt aztán tökéletes.

Négy féle korban szerepelt P. Szép Olga (Iona) is. Ő is igyekezett a különböző hangulatokat eltalálni, de azért bár jól játszott, a négy szerep közt nem tudta a szükséges éles különbségeket úgy megtalálni, mint Szarvasi.

A többi szereplő közül két kóristát dicsérünk meg első sorban: Kohári jó káplár volt Papp János pedig mint gondolás tetszett az énekével. Jól megállták helyüket Batizfalvy

Gizella a festőnő szerepében, továbbá Benkő Jolán, Könyves Jenő, Nyárainé és a kis Somogyi Béla is.

A rendezés a 4. felvonásban vontatott volt; a gyermek csoportba csak Somogyi Béla adott életet. Több gyakorlással ebből igen kedves jelenetet lehetett volna csinálni, így a lapos vég az egésznek ártott. K. A.

TÁVIRATOK.

Blaháné a királynál.

Budapest, decz 3. (Saját tud. táv.) Blahánét a király ma kihallgatáson fogadta. A művésznő mély hódolattal mondott köszönetet Ő Felségének a kitüntetésért s azt mondta, hogy az a rendjel, mivel a király kitüntette, lesz talizmánja. Erre Ő Felsége így szólt:

— Nagyon örvendek, hogy e nagyon megérdemelt kitüntetéssel örömet szerezhettem Önnek. Majd kérdezősködött a király, hogy mióta van szinpadon s mennyi időt töltött Pesten.

Blaháné nagyon meg volt hatva s hazáig sirt kocsijában.

A király a műcsarnokban.

Budapest, decz 3. (Saj. tud. táv.) Ő Felsége ma a műcsarnokban megtekintette a képkiallítást. Az épület bejáratánál Schlauch hiboros és Wlassics miniszter fogadták. A képeket figyelmesen nézegette. Türr tábornok képénél megállva így szólt: Csodálom, ez az ember nem öregszik. — Nem, — felelé Wlassics, sőt még harcias cikketek is ir Krüger mellett. Jókainé arczképénél így szólt a felség: Mostani felesége ez a költőnek? Igen, mondták neki, még alig 20 éves!

A király e kijelentésre mosolygott.

Majd Schlauch hiborosnak a figyelmét felhívta Zempléni Tivadar »Búcsusok« című képére, mely igen tetszelt neki. A festőnek pedig gratulált képéhez. Zala Györgyhöz azt a kérdést intézte, van-e már valahol Kossuth szobor?

— Igenis felség, — mondá a szobrász — Marosvásárhelyen.

Botrány egy közgyűlésen.

Pozsony, decz 3. (Saját tud. távir.) A mai köz. yülésen Wolff Zsigmond magyarul beszélt, s a német tulzók »deutsch, deutsch« kiáltásokkal annyira zavarták, hogy a polgármester a legerélyesebben volt kénytelen őket rendreutasítani.

A kínai expedíciók.

London, decz 3. A Morningpost jelenti Pekingből mult hó 29-éről: Waldersén gróf tábornagy némi aggodalmat fejez ki a Peking környékén működő expedíciókat illetőleg, de azt hiszi, hogy azok általában szükségesek és hasznosak. A legtöbb angol tiszt szintén helyesli azokat. Az angolok égtemplomát, az amerikaiak a császári ősök templomát a francziák a keleti, francziák és németek nyugoti sirokat tartják megszállva. A német és francziakövet még nem kapta meg kormányának válaszát a tervezett követelések tárgyában. (M. T. I.)

A távirók helyreállítása.

London, decz 3. A Standad jelenti Tien-cinből mult hó 30-áról: A német haderők nagyon szenvednek a zord időjárás következtében. A halálozási arány igen nagy. A katonai

hatóságok nem tartják szükségesnek, hogy a táviróvonalaknak a kínaiak által való helyreállítása ellen fellépjenek. Nyilván nem látnak abban veszedelmet, hogy az itteni kínaiaknak megkönnyíthetik az akadálytalan érintkezést az udvarral és Pekinggel. (M. T. I.)

Az angol és német követ.

Washington, decz 3. Egy Pekingből ideérkezett decz 1-i keletü távirat jelenti: A német és az angol követ ma értekezett Conger amerikai követtel. A német követ egy óra hosszat, az angol követ két óra hosszat maradt Congernél. Az összejövetel célja nem ismeretes, de általában azt hiszik, hogy Conger táviratot kapott kormányától a közös megállapodás bizonyos pontjait illetőleg és ennek közlése végett kérette magához a követeket. Li-Hung-Csang az udvartól táviratot kapott, mely szerint beleegyeznek Juechnennek, Sanzi kormányzójának kivégeztetésébe. A németek igen tevékenyek. Naponta 50—100 főnyi osztályok czirkálnak a környéken és ritkán térnek vissza néhány boxer és fegyverek nélkül. A tiencsini amerikai konzul jelenti, hogy a szomszédságban a boxerek tevékenysége fokozódik. (M. T. I.)

Krüger és az egyetemi ifjak.

Berlin, decz 3. A Wolff-ügynökség jelenti Kölnből: Krüger elnök délután a bonni egyetem számos diákját fogadta, a kik rokonszenvéket fejezték ki az elnöknek. Krüger válaszában utalt a közoktatás emelésére Dél-Afrikában kifejtett törekvéseire és avval a kéréssel végezte beszédét, hogy a diákok későbbi állásaikban mindig a békét és a barátságot ápolják, hogy azok mind nagyobb talajt nyerjenek. A fogadás után az elnök megjelent az erkélyer és a szálloda előtt egybegyűlt néptömeg élénk hochkiáltásokkal üdvözölte őt. A nagynémet szövetség tagjainak későbbi fogadásánál Krüger elnök egy hozzáintézett beszédre válaszolva, kijelentette, hogy szivesen vállalja a fajrokonság érzelmét az alsó-német és általában a német néppel; Dél-Afrikában azonban a német és a fajrokon holland véreu kívül francia vér is egyetértésben találkozott. Reméli, hogy európai tartózkodásának sikere lesz és a béke és igazság Dél-Afrikában minden időkre győzelemre jut. (M. T. I.)

A Tiberis kiöntése.

Róma, december 3. A Tiberis vizállása ma jóformán változatlan maradt. Nevezetesebb baleset nem történt. A király és a királyné délután megtekintették az elöntött területeket, miközben a néptömeg ovációkben részesítette őket. Az idő szép. Este a víz apadni kezdett. Róma környékén a földek még mindig víz alatt állanak. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 50.

Idénybérlet 48 sz.

Nagyváradon, kedden, 1900. decz. 4-én

Vasgyáros.

Színházi látesövek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, decz. 5-én:

T O S C A.

KOZGAZDASAG.

Előmunkálati engedély meghosszabbítás. A kereskedelemügyi miniszter értesítette Biharvármegyét, hogy a debreczeni nagylétei vasutársaságnak a Nagy-Létától Szé-

kelyhidig tervezett vasútvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 3.
Osztrák hitel	674.25
Magyar hitel	679.—
Allamvasut	669.50
Rimamurányi	499.50
Magyar jelzálog	440.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határídők.

	Budapest, decz. 3.
Buza októberre	—
Buza áprilisra	7.44
Tengeri	4.91
Rozs ápr.	7.18
Zab ápr.	5.59
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	95.95
Magyar koronajárdék	91.35
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 ¹⁰ / ₁₀₀	99.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 ¹⁰ / ₁₀₀	99.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	98.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.70
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	167.75
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	140.—
Osztrák járadék papírban	98.25
Osztrák járadék ezüstben	97.75
Osztrák járadék aranyban	95.50
Osztrák korona járadék	98.—
Osztrák államsorsjegyek	134.—
Osztrák magyar bankrészvény	16.90
Magyar hitelbankrészvény	682.25
Osztrák hitelintézet részvény	671.—
Párisi vista	95.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.16
Németbirodalmi márka	117.55
London vista	240.40
20 márkás arany	28.54

Eladó erdővágások.

A nagyváradi I. sz. főtisztelendő Káptalan uradalmában a következő f. évi erdővágások fognak zárt ajánlat mellett a legtöbbet ígérőnek eladatni:

1. a sályi-i erdőgondnoksághoz tartozó »Mehesi vágás«, területe 29 k. h. becsértéke 18.000 korona;
2. a rontói erdőgondnoksághoz tartozó »Szt. Eleki vágás«, területe 53 k. h. becsértéke 7000 korona;
3. a kisjenői erdőgondnoksághoz tartozó

»H.-K.-Ujlaki vágás«, területe 38 k. h. becsértéke 6600 korona.

A megajánlott összegben felül köteles lesz vevő még 7% költséget fizetni.

A venni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat bezárólag f. év december hó 14-ig nyujtsák be az uradalom központi irodájába, hol az eladás egyéb feltételei is megtudhatók.

Papp Imre,
urad. főtiszt.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Üveg- és porcellán-üzlet

áthelyezés.

Tisztelettel értesitem t. vevőimet és a n. é. közönséget, hogy

üveg- és porcellán-üzletemet

1900 november 15-től

Kossuth (Sas) utca, Mezey-féle szomszéd házban
helyeztem át.

További b. látogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HANT FRIGYES.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.